Memo

gemeente Weststellingwerf

Aan:	Gemeenteraad
Van:	Burgemeester
Afdeling:	Regiegroep Oekraïne
Datum:	14-3-2022
Onderwerp:	Stand van zaken opvang vluchtelingen Oekraïne
Bijlage memo:	Brief omwonenden
N.a.v. toezegging raad d.d.:	

Op 10 maart 2022 heeft de gemeente Weststellingwerf de opdracht gekregen van de Veiligheidsregio Fryslân om bij te dragen aan de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Om dit te realiseren worden in Friesland op verschillende plekken gemeentelijke opvanglocaties Oekraïne (GOO) gecreëerd. De situatie met vluchtelingen uit Oekraïne is anders dan reguliere asielopvang. Vluchtelingen uit Oekraïne mogen vrij reizen door de Europese Unie en hoeven voor de eerste periode van verblijf zich niet te registreren.

Beeld van instroom
Vanuit het Landelijk Coördinatiepunt Vluchtelingen Spreiding (LCVS) is aangegeven dat zij nog geen beeld van de instroom hebben. Ze zien in Duitsland een grote toestroom en verwachten dat de toestroom van vluchtelingen binnen afzienbare tijd verschuift naar andere landen, waaronder Nederland. Hoe snel dit gaat en wanneer de toestroom naar Nederland echt op gang komt, is op dit moment niet te voorspellen.

Proces van de "HUB"
De gemeente Heerenveen is verzocht om een HUB (eerste ontvangst- en verwijzingslocatie) in te richten voor de regio Fryslân. In de HUB is het Fries Coördinatie Punt (FCP) gehuisvest. Het FCP zorgt voor spreiding naar de diverse gemeentelijke locaties. Naast het inrichten van de hub heeft Heerenveen ook een Crisis noodopvanglocatie (max. 200 bedden) ingericht.

In de HUB vindt een eerste (medische) registratie/intake plaats. Uitgangspunt voor de hub is 'vandaag in = vandaag uit'. De HUB is open van 8.00-20.00 uur. Wanneer er van vluchtelingen buiten openingstijden bij de HUB aankomen, worden ze opgevangen in de Crisis noodopvang (gepositioneerd bij de HUB) en vindt de registratie de volgende dag plaats. Het registreren in de HUB is bedoelt om het registratie proces op de gemeentelijke opvanglocaties te faciliteren. Het verwerken van de persoonsgegevens is een taak van de gemeente waar de vluchteling naar 'uitstroomt'. Het uitgangspunt is dat alle vluchtelingen die bij de gemeentelijke opvanglocaties binnen komen, een registratieformulier bij zich hebben. Het registreren is echter niet afdwingbaar.

Opvangvarianten na de HUB
Er zijn twee soorten opvang mogelijk. De GOO en de particuliere opvang. GOO's (gemeentelijke opvang Oekraïne) worden gecoördineerd vanuit de Veiligheidsregio Fryslân en zijn de formele verantwoordelijkheid van de gemeente. Daarnaast is er de particuliere opvang die niet door de gemeente wordt georganiseerd. Inwoners van de gemeente hebben dit zelf ingericht. De gemeente is niet verantwoordelijk voor deze particuliere opvang. Voorbeelden van deze vorm van opvang zijn een leegstaande B&B, een bijgebouw van een huis of bij een kerkgemeenschap.

Gemeentelijke Opvang Oekraïne (GOO)
Na de oproep van de Veiligheidsregio Fryslân heeft de gemeente Weststellingwerf een brede verkenning gedaan van mogelijke opvanglocaties. De keuze is hierbij gevallen op De Steense. Een passende locatie vanwege de gestelde eisen vanuit de eerder genoemde Veiligheidsregio en de diverse maatschappelijke functies die deze locatie vervult.

Opvangsvorm
De gemeente heeft op zeer korte termijn opvangplekken met goede voorzieningen nodig. Om privacy te waarborgen en passende woonvoorzieningen te bieden voor de Oekraïense vluchtelingen is er gekozen voor 15 caravans. Met deze caravans biedt de gemeente noodopvang aan ongeveer 30 vluchtelingen.

Opvanglocatie bij De Steense
In sportcomplex De Steense zijn goede faciliteiten en voorzieningen beschikbaar en is er ruimte voor ontmoeting. Daarnaast is het fijn dat de scholen en het centrum dichtbij zijn. Op 15 en 16 maart 2022 plaatst de gemeente Weststellingwerf 15 caravans op het voorterrein van De Steense in Wolvega.

Vervolg GOO/duurzame huisvesting
De verwachting is dat de locatie De Steense tekort schiet in duurzame huisvesting voor vluchtelingen uit Oekraïne. Om deze reden is er een verkenning gedaan naar geschikte locaties voor het vervolgtraject. De keuze waar is niet bekend, de vorm waarin wel.
De gemeente Weststellingwerf heeft gekozen voor de aanschaf van 11 woonunits, welke zich goed lenen voor langdurig verblijf. Deze woonunits zijn 3 meter breed en 9 meter lang en
zijn voorzien van een wc, douche, keukenblok (zonder inrichting), vloeren en kantelbare ramen. De woonunits zijn geschikt voor alleenstaande vluchtelingen, kleine gezinnen en ouderen. Bij grotere gezinnen kunnen er eventueel woonunits gestapeld worden.

Particuliere opvang
De rol van de gemeente bij particuliere opvang ligt bij het informeren en faciliteren. De particuliere initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de opvanglocatie. De gemeente informeert de gastgezinnen en vrijwilligers over onderwerpen zoals inkomen, onderwijs, gezondheidszorg en vergunningen. Op dit moment zijn er in de gemeente Weststellingwerf al meerdere initiatieven actief waarbij vluchtelingen uit Oekraïne worden opgevangen.

Uitstroom naar lokale GOO
De verwachting is dat de particuliere initiatieven niet allemaal duurzame oplossingen bieden voor de vluchtelingen uit Oekraïne. Het streven van de gemeente is om vluchtelingen in de GOO van de gemeente op te vangen mochten de particuliere initiatieven worden beëindigd. Vanuit meerdere gemeenten in de provincie Friesland is dit signaal naar de Veiligheidsregio Fryslân gestuurd, omdat het onwenselijk wordt geacht dat vluchtelingen die in Wolvega verblijven worden doorverwezen naar de centrale locatie in Heerenveen, waarna ze naar een andere regio in Friesland moeten verhuizen. Hiervoor is nog geen passende oplossing gevonden.

Algemeen
Voor zowel de particuliere opvang als de GOO gelden voor vluchtelingen uit Oekraïne dezelfde rechten en plichten. Dit kan worden onderverdeeld in:

- Inschrijving BRP & inkomen
- Onderwijs
- Gezondheidszorg
- Arbeidsmarkt

Inschrijving BRP & inkomen
Elke vluchteling uit Oekraïne wordt ingeschreven in de Basisregistratie persoonsgegevens (BRP). Dit betekent dat de vluchtelingen zowel in particuliere opvang in onze gemeente als vluchtelingen in de GOO's bij burgerzaken worden ingeschreven. Het doel is om de vluchtelingen zo snel mogelijk in te schrijven de BRP.

Op dit moment werkt het kabinet samen met partners binnen en buiten de Rijksoverheid aan een uitkeringsregeling voor de Oekraïense doelgroep van de GOO en vluchtelingen in particuliere opvang. Hierover zal snel meer bekend worden. Gemeenten worden verzocht de kostendelersnorm op grond van tijdelijk verblijf in ieder geval de eerste zes maanden niet toe te passen wanneer bijstandsgerechtigden (bijstand, AIO, Anw) vluchtelingen uit Oekraïne tijdelijk in huis opnemen. Dit kan op grond van maatwerk in de desbetreffende wetten. Voorbeeld hiervan is de gemeente Amsterdam.

Mocht het langer duren dan verwacht om inkomensregelingen op te zetten voor de Oekraïense vluchtelingen, dan kan er worden gekeken naar COA leefgeldregelingen.

Onderwijs
Kinderen hebben recht op onderwijs. Er is contact geweest met diverse onderwijsorganisaties in de gemeente Weststellingwerf. In dit contact is door de hen aangegeven dat de kinderen uit Oekraïne welkom zijn op de scholen in de gemeente.

Voor voorschoolse educatie en kinderopvang wordt op dit moment gewerkt aan een werkwijze. Hierin spelen ook zaken als vaccinaties een rol. Dit wordt in samenwerking met de GGD-GHOR georganiseerd.

Gezondheidszorg
Op dit moment is er vanuit de gemeente overleg met de huisartsen, tandartsen en andere eerstelijnszorg in Weststellingwerf. Vluchtelingen die vanuit de hub in de gemeente Weststellingwerf komen hebben een medische intake gehad, dit geldt op dit moment nog niet voor vluchtelingen in particuliere opvanglocaties. De gemeente Weststellingwerf treedt in overleg met de huisartsen over de mogelijkheden voor eerstelijnszorg bij particuliere opvang.

Arbeidsmarkt
Vluchtelingen uit Oekraïne mogen op dit moment nog niet werken, zoals de Wet arbeid vreemdelingen stelt.. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) werkt op dit moment aan een tijdelijke verordening om de toegang tot de arbeidsmarkt voor Oekraïners te verruimen. Het ministerie onderzoekt momenteel op welke manier dit het eenvoudigst geregeld kan worden.

Communicatie
Buurtbewoners van De Steense zijn geïnformeerd over de opvanglocatie met een brief (zie bijlage). Ook de gebruikers van De Steense worden geïnformeerd., Daarnaast volgt een persbericht over de opvanglocatie De Steense.

Op de website van de gemeente is een informatiepagina ingericht over Oekraïne die actief van nieuwe informatie wordt voorzien over zaken zoals hulpacties, vrijwilligerswerk en de (particuliere) opvang.

Verdere berichtgeving over de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne ontvangt u via een nieuwsbrief, op dezelfde wijze als bij de coronacrisis.

Financiën
Op dit moment werkt het kabinet samen met partners binnen en buiten de Rijksoverheid aan financiering van de opvanglocaties in gemeenten. Uitgangspunt daarbij is dat het kabinet van rijkswege de kosten die gemaakt zullen worden door gemeenten budgetneutraal integraal zal vergoeden. Voor de eerste noodopvang in Weststellingwerf is €250.000 ingezet waarvoor de opvang en de basisbehoeften voor de eerstvolgende zes maanden worden georganiseerd.

Vrijwilligerspunt Weststellingwerf
Op dit moment worden door het Vrijwilligerspunt Weststellingwerf vrijwilligers geworven voor de ondersteuning van de opvang. Inwoners die willen helpen bij de opvanglocatie van De Steense kunnen zich aanmelden bij het Vrijwilligerspunt.

Daarnaast zijn er in verschillende dorpen al vrijwilligers actief via kerkgemeenschappen, verenigingen en/of plaatselijke belangen.